Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/5144

28.10.2025

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

De toekomst van de betrekkingen tussen de EU en het VK: de herziening in 2026 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst vanuit het perspectief van het maatschappelijk middenveld

(initiatiefadvies)

(C/2025/5144)

Rapporteur: **Tanja BUZEK**

Corapporteur: **Peter BYRNE**

Adviseurs	Elena CRASTA (voor de rapporteur) Jonathan PEEL (voor de corapporteur)
Besluit van de voltallige vergadering	23.1.2025
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
Bevoegde afdeling	Externe betrekkingen
Goedkeuring door de afdeling	12.6.2025
Goedkeuring door de voltallige vergadering	16.7.2025
Zitting nr.	598
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	147/0/2

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. **De bijzondere betrekkingen van de EU met het VK** verschillen van die met andere handelspartners en politieke partners. Gelijkgestemd door gemeenschappelijke belangen, waarden en perspectieven, bepaald door de geografische nabijheid als handelspartners en verbonden door sterke relaties tussen maatschappelijke organisaties. Wat vaak wordt vergeten, is dat alle grote Europese organisaties die bedrijven, vakbonden, consumenten en sociale, jeugd- of milieubelangen vertegenwoordigen nog steeds leden uit het VK hebben.

1.2. **Het moment is gekomen om dit partnerschap tussen de EU en het VK te verdiepen en op te waarderen**, niet in de laatste plaats vanwege opkomende geopolitieke vereisten. De herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst in 2026, in combinatie met de politieke "reset" na de EU-VK-top in mei, kan een belangrijke stap betekenen in de ontwikkeling van de betrekkingen na de brexit. Het doel moet een stabiel, voorspelbaar en op samenwerking gebaseerd partnerschap zijn, ongeacht de heersende politieke meerderheden.

1.3. De EU-VK-top en de herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst **moeten nu leiden tot tastbare verbeteringen en kansen voor iedereen**. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is ingenomen met de nieuwe kansen die de top biedt, met name voor een dynamische afstemming van regels en normen, zekerheid en voorspelbaarheid op het gebied van handel en visserij, en voor een hernieuwde deelname aan Erasmus+ en het vooruitzicht van een toekomstige regeling waarmee jongeren ervaring kunnen opdoen. Dit advies moet voor de institutionele actoren in de EU en het VK als leidraad dienen bij de ontwikkeling van de gezamenlijke routekaart voor het toekomstige werkprogramma.

1.4. **De interne adviesgroepen van de EU en het VK moeten worden betrokken bij de herziening en het toekomstige werkproces**, aangezien zij voor beide partijen een cruciale bron van input zijn. Terwijl de focus van de partijen ligt op "de uitvoering van een handelsovereenkomst", zijn wij als maatschappelijk middenveld — als bedrijven, werknemers, consumenten en burgers — "er elke dag mee bezig". Het EESC dringt er voorts op aan om naast de bijeenkomst van de leiders een speciale top tussen de EU en het VK over de sociale dialoog te beleggen, om ervoor te zorgen dat de sociale partners bij de beraadslagingen worden betrokken.

1.5. **Nauwere samenwerking op regelgevingsgebied inzake non-tarifaire belemmeringen** biedt de grootste kans om de bilaterale handelsbetrekkingen te verbeteren. Hoe dichter de twee regelgevingssystemen bij elkaar staan, hoe minder fricties er zullen ontstaan. Daar zal iedereen de vruchten van plukken. Vanwege de bredere handelsvoordelen zijn wij ingenomen met de onderhandelingen over een overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS) tussen de EU en het VK en benadrukken wij het belang van naleving van het voorzorgsbeginsel als kernwaarde van de EU. Handhaving van consumentenrechten moet op de samenwerkingsagenda staan en daarmee moeten markttoezichtautoriteiten in staat worden gesteld om gezamenlijk consumenten te beschermen; een speciaal opgerichte eenheid voor de beoordeling van divergenties moet in samenwerking met belanghebbenden toezicht houden op divergenties en een gedeeld EU-VK-portaal zou toegang kunnen bieden tot geactualiseerde regelgevingsinformatie en duidelijkere richtsnoeren, met name voor kmo's in beide rechtsgebieden.

1.6. **Door de agenda voor wederzijdse erkenning te bevorderen**, zou het aantal grenscontroles afnemen en zouden de bilaterale handelsstromen verbeteren. Dit is dan weer goed voor de groei en de werkgelegenheid. Een uitgebreidere reeks overeenkomsten moet betrekking hebben op beroepskwalificaties, chemische normen en conformiteitsbeoordelingsverklaringen. Deze verminderen de handelskosten en ondersteunen een nauwe afstemming van de regelgeving. Dubbele vereisten voor grensoverschrijdingen moeten zoveel mogelijk worden gestroomlijnd om een toename van congestie te voorkomen en mogelijke verstoringen tot een minimum te beperken.

1.7. **De handel in diensten biedt het grootste potentieel** voor de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en het VK na de brexit. Hoe dichter de nieuwe regelgevingskaders om grensoverschrijdende diensten te vergemakkelijken bij elkaar liggen, hoe groter het potentieel om de markttoegang te verbeteren. Wij dringen aan op maatregelen om de mobiliteitsproblemen aan te pakken, met name de hervorming van het Britse systeem van gesponsorde visa met het oog op meer mobiliteit en eerlijke concurrentie tussen dienstverleners uit de EU en het VK. Bij toekomstige gesprekken over mobiliteit moeten de wederzijdse hoge normen inzake arbeidsrechten worden gehandhaafd en moet een "race to the top" worden aangemoedigd.

1.8. **Het handhaven van de non-regressieclausule en de clausule inzake een gelijk speelveld** moeten voor de partijen een topprioriteit blijven. Het toezicht op de naleving door de interne adviesgroepen moet onverminderd doorgaan. Er moet regelmatig overleg, uitwisseling en samenwerking plaatsvinden rond verbeteringen op het gebied van werknemers- en milieurechten om vooruitgang te boeken in de richting van dit doel, in combinatie met doeltreffende handhaving. Om de sociale dialoog te versterken, pleit het EESC ervoor om na te gaan hoe werknemers in het VK gemakkelijker kunnen deelnemen aan Europese ondernemingsraden (EOR's).

1.9. **Klimaatactie en actief industriebeleid vereisen een betere afstemming van regelgeving en beleid**. Het EESC is ingenomen met de koppeling van de emissiehandelssystemen (ETS) van beide partijen en pleit voor samenwerking om de nodige investeringen ter ondersteuning van de transitie naar schone energie en industrie mogelijk te maken.

1.10. **In een "toekomstbestendige handels- en samenwerkingsovereenkomst" moet rekening worden gehouden met het perspectief van jongeren**. Belemmeringen voor het grijpen van nieuwe kansen moeten daarbij geleidelijk uit de weg worden geruimd. De brexit mag geen nieuwe "Berlijnse muur" worden voor toekomstige generaties. Jongeren aan beide zijden pleitten er sterk voor dat het VK zich weer aansluit bij Erasmus+, dat ook beroepsopleidingen en leerlingplaatsen ondersteunt. Dergelijke leerlingplaatsen moeten voldoen aan criteria inzake goede kwaliteit, met fatsoenlijke voorwaarden, en ten goede komen aan alle jongeren en jonge werknemers — niet alleen aan bepaalde sectoren.

1.11. **Het behoud van de unieke status en handelsvoorwaarden van Noord-Ierland**. Het EESC benadrukt dat het akkoord van Belfast van 1998 ("het Goede-Vrijdagakkoord") van het allergrootste belang is om een terugkeer naar geweld te voorkomen. Het is ingenomen met de vooruitgang die met het Windsor-kader van 2023 is geboekt en dringt erop aan dat geen afbreuk wordt gedaan aan de rechten van Noord-Ierland.

1.12. **Een ambitieuze herziening vaststellen die verder gaat dan louter een verkennend onderzoek**. Het EESC dringt er bij de partijen op aan om alomvattende, voor beide partijen voordelige overeenkomsten te sluiten die gericht zijn op het vaststellen van onvoltooide regelingen op de gebieden die in de bijlagen bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst worden genoemd. Eventuele aanvullende overeenkomsten moeten passen binnen de overkoepelende structuur van de beginselen van de handels- en samenwerkingsovereenkomst en de verbintenissen inzake een gelijk speelveld, alsook binnen de reikwijdte van de monitoring van de interne adviesgroepen.

2. Achtergrond van het initiatiefadvies

2.1. De handels- en samenwerkingsovereenkomst vormt het huidige rechtskader voor de bilaterale handelsbetrekkingen tussen de EU en het VK, met een unieke status voor Noord-Ierland. Ondanks de brexit blijft het VK een potentiële partner op verschillende gebieden, waaronder milieu, klimaatverandering, uitwisseling van jongeren, consumentenbelangen en externe veiligheid en defensie.

2.2. De unieke betrekkingen tussen de EU en het VK worden ook bepaald door de aloude sterke relaties tussen maatschappelijke organisaties. Dankzij zijn follow-upcomité EU-VK heeft het EESC de betrekkingen met het maatschappelijk middenveld in het VK na de brexit in stand gehouden en geïnvesteerd in het opbouwen van nieuwe betrekkingen, geschraagd door de follow-up van onze desbetreffende adviezen. In het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst zijn twee organen van het maatschappelijk middenveld opgericht, zowel in de EU als in het VK. Dit zijn de interne adviesgroepen, die toezicht moeten houden op de uitvoering van de overeenkomst.

2.3. In de politieke beleidslijnen van de voorzitter van de Europese Commissie voor 2024-2029 staat een duidelijke toezegging om de betrekkingen met het VK te versterken wat betreft kwesties van gemeenschappelijk belang, zoals energie, veiligheid, veerkracht en interpersoonlijke contacten. De wettelijk verplichte herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst (na vijf jaar), die gepland staat voor 2026, is beperkt tot een beoordeling van de uitvoering van de bestaande bepalingen, maar er zouden geen beperkingen mogen zijn om de overeenkomst op een fundamenteel niveau te verbeteren. Tijdens de allereerste EU-VK-top op 19 mei 2025 werd het potentieel voor een nieuw strategisch kader na moeilijke jaren benadrukt.

2.4. Met het oog op de toekomst bestaat de kerndoelstelling van dit initiatiefadvies erin de aandacht te vestigen op de belangrijkste uitdagingen waarmee bedrijven, werknemers, consumenten en burgers worden geconfronteerd, en aan te geven op welke gebieden de betrekkingen kunnen worden verbeterd, zoals samenwerking op regelgevingsgebied tussen de EU en het VK. Het moet voor de institutionele actoren in de EU en het VK ook als leidraad dienen bij de ontwikkeling van de gezamenlijke routekaart als follow-up van de top in mei 2025.

3. **Handelsbetrekkingen tussen de EU en het VK na de brexit**

3.1. De handelsbetrekkingen tussen de EU en het VK blijven van groot belang voor beide partijen, voor wat 's werelds op een na grootste handelsrelatie is. Wat de nabijheid van de markt betreft: het VK verhandelt nog steeds meer goederen en diensten met Duitsland, Nederland, Frankrijk en Ierland dan met de VS en China samen ([1]). De handelsintensiteit van het VK met de EU binnen de douane-unie zal echter naar verwachting met 15 % afnemen als gevolg van de brexit ([2]).

3.2. De EU profiteert van haar geïntegreerde eengemaakte markt in combinatie met een netwerk van preferentiële handelsovereenkomsten met verschillende landen, die toegang bieden tot een aantrekkelijke markt van 448 miljoen mensen. Het VK heeft gestreefd naar nieuwe handelsovereenkomsten buiten de EU (India, Nieuw-Zeeland) en heeft zich aangesloten bij de trans-Pacifische partnerschapsovereenkomst (CPTPP); het staat echter voor uitdagingen om het volume van de preferentiële overeenkomsten van de EU te evenaren, vanwege de verminderde aantrekkelijkheid van een markt van 68 miljoen mensen buiten de douane-unie van de EU. Bijgevolg zijn de handelsopties van de EU positiever.

3.3. De wereldhandel krijgt een nieuwe vorm langs geopolitieke lijnen, waarbij economieën als China en de VS hun handelspatronen veranderen en de onzekerheden en uitdagingen voor een op regels gebaseerde orde toenemen. De EU en het VK moeten zich een weg banen door deze veranderingen en moeten erkennen dat beide landen vóór de brexit een sterker handelsorgaan waren en dat een nauwere afstemming van de handel beide partijen ten goede zou komen.

3.4. De handels- en samenwerkingsovereenkomst regelt nu de handel tussen de EU en het VK, met behoud van tarief- en quotavrije uitwisselingen, maar zonder de voordelen van het EU-lidmaatschap. Beide partijen zijn bezig met het implementeren van instrumenten die de manier veranderen waarop goederen en mensen de grenzen passeren. Verwacht wordt dat dit aanzienlijke operationele en economische gevolgen zal hebben. Het VK heeft zijn "Border Target Operating Model" (BTOM) ingevoerd, dat op risico gebaseerde controles voor ingevoerde goederen omvat. De EU heeft haar inreis-uitreissysteem (EES) voor onderdanen van derde landen ingesteld, en het VK zijn equivalent van Electronic Travel Authorisation (ETA).

3.5. Dubbele vereisten voor het EES en de ETA brengen het risico met zich mee dat er meer congestie ontstaat op belangrijke grensovergangen tussen de EU en het VK, zowel per spoor als in de haven. Ook raken de partijen verder verwijderd van een systeem met gemeenschappelijke kenmerken en worden er nieuwe drempels toegevoegd aan de relatie.

3.6. De herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst moet vergezeld gaan van gemakkelijk toegankelijke kosten-batenanalysen voor beide partijen, zodat ze idealiter gezamenlijk kunnen optreden en politieke argumenten kunnen onderbouwen door te onderzoeken wat het voordeel is van parallelle trajecten. Naast de onderhandelingswaarborgen, om aan te tonen wat de directe economische voordelen — en de voordelen op lange termijn voor de burgers — zouden zijn voor beide partijen.

([1]) https://www.gov.uk/government/statistics/trade-and-investment-core-statistics-book/trade-and-investment-core-statistics-book.

([2]) Zie voor meer informatie de online bijlage bij dit advies: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-05/Annex-to-REX-600-Opinion.pdf.

4. **Herijking van een strategisch partnerschap**

4.1. Het moment is gekomen om de bilaterale relatie te herijken en opnieuw vorm te geven, met name om de handelsbetrekkingen te stroomlijnen, een ambitieus veiligheidspact tot stand te brengen, lopende kwesties op het gebied van de rechten van de burgers glad te strijken en nauwere samenwerking op andere gebieden op gang te brengen.

4.2. Na de verkiezingen van 2024 heeft het VK opgeroepen tot een "reset" en is het samen met de EU overeengekomen dat ze de samenwerking zullen versterken op gebieden als economie, energie, veiligheid en veerkracht. De allereerste bilaterale EU-VK-top op 19 mei in Londen is een belangrijke stap in de ontwikkeling van de betrekkingen na de brexit en in de richting van een duidelijk kader voor strategische samenwerking. Deze ontwikkeling, in combinatie met de herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst in 2026 en opkomende geopolitieke behoeften, biedt de mogelijkheid om het partnerschap tussen de EU en het VK te verdiepen en te verbeteren. Gezien de impact van sommige toekomstige besluiten op de arbeidswereld beveelt het EESC aan om naast de bijeenkomst van de leiders een speciale top tussen de EU en het VK over de sociale dialoog te beleggen, om ervoor te zorgen dat de sociale partners bij de beraadslagingen worden betrokken.

4.3. Aangezien de handels- en samenwerkingsovereenkomst de handel tussen de EU en het VK grotendeels vrij van tarieven maakt, biedt betere samenwerking op het gebied van non-tarifaire belemmeringen de grootste kans om de bilaterale handelsbetrekkingen te verbeteren. Afgezien van de onmiddellijke onrust die de terugtrekking met zich meebrengt, valt er veel te zeggen voor een pragmatische herschikking van de belangen op basis van wederzijds economisch voordeel en gedeelde geopolitieke prioriteiten. Hoewel beide partijen hebben vastgehouden aan de kernbeginselen (soevereiniteit voor het VK, integriteit van de eengemaakte markt voor de EU en het behoud van een algemeen gelijk speelveld), zullen wijzigingen in de bestaande overeenkomst een hernieuwde geest van samenwerking moeten weerspiegelen.

4.4. De handels- en samenwerkingsovereenkomst bevat de meest innovatieve arbeids- en milieuclausules die de EU ooit in haar handelsovereenkomsten heeft opgenomen: de non-regressieclausule en de clausule inzake een gelijk speelveld. De interne adviesgroepen hebben daarin een bijzondere positie. Het EESC dringt erop aan dat in het VK en de EU wordt vastgehouden aan wederzijdse hoge normen voor werknemers- en milieurechten en dat een "race to the top" wordt bevorderd door voort te bouwen op deze clausules. Hoe dichter de twee regelgevingssystemen bij elkaar liggen, hoe minder fricties er zullen ontstaan. Hierdoor zal iedereen er aanzienlijk op vooruitgaan en zal het risico op geschillen in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst afnemen.

4.5. Een geactualiseerde handels- en samenwerkingsovereenkomst kan voor beide partijen tastbare politieke voordelen opleveren. Wat de EU betreft, blijven de basisregels van de eengemaakte markt behouden en wordt de geloofwaardigheid van het externe handelsbeleid versterkt. Wat het VK betreft, zorgt de overeenkomst voor een betere markttoegang en minder handelsspanningen. Beide partijen profiteren van een grotere voorspelbaarheid, economische stabiliteit en een beter vermogen om gezamenlijke uitdagingen aan te pakken — of het nu gaat om onderzoek, veiligheid of klimaatbeleid. De betrekkingen van beide partijen met andere belangrijke handelspartners zoals de VS mogen de kernbeginselen en stabiliteit van de handels- en samenwerkingsovereenkomst niet ondermijnen.

4.6. Het geopolitieke klimaat is ingrijpend veranderd sinds het brexitreferendum en de sluiting van zowel het terugtrekkingsakkoord als de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Dit benadrukt het cruciale belang voor al onze burgers van een optimale samenwerking tussen de EU en het VK en een zo groot mogelijke mate van afstemming.

4.7. Deze herziening biedt de mogelijkheid om tot een volwassen politieke regeling te komen — een regeling die de waarde van constructieve betrokkenheid erkent zonder volledige politieke integratie te vereisen. In een mondiale context die gekenmerkt wordt door economische onzekerheid, oorlog op het Europese continent en toenemende geopolitieke spanningen, zou een herziene handels- en samenwerkingsovereenkomst een signaal zijn dat het VK en de EU vastbesloten blijven om samen te werken op gebieden waar de belangen overeenkomen.

4.8. Bij de herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst mogen de standpunten van het maatschappelijk middenveld niet uit het oog worden verloren, omdat wij degenen zijn die in het veld signaleren waar de overeenkomst gefaald heeft of verbeterd moet worden. Door het maatschappelijk middenveld nauwer te betrekken bij dit hele proces en ook daarna, kan de toekomst van de betrekkingen tussen de EU en het VK op een minder gepolitiseerde manier worden vormgegeven. Het EESC is van mening dat de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgerichte interne adviesgroepen van cruciaal belang zijn om ervoor te zorgen dat de belangen van werknemers, bedrijven en het maatschappelijk middenveld op evenwichtige wijze worden behartigd.

5. **Specifieke opmerkingen**

Handel in goederen

5.1. Bedrijven moeten snel en zonder onnodig papierwerk door de douane kunnen gaan.

5.2. Tarieven en quota: de handels- en samenwerkingsovereenkomst maakt tarief- en quotavrije handel tussen de EU en het VK mogelijk, op voorwaarde dat goederen voldoen aan de overeengekomen oorsprongsregels en andere administratieve vereisten die zijn ingevoerd omdat het VK niet langer deel uitmaakt van de interne markt van de EU. Het is van het grootste belang dat de fricties bij de uitvoering van deze administratieve vereisten in elke herziene overeenkomst worden verminderd, op voorwaarde dat de regelgeving aan de kant van het VK zo wordt aangepast dat de handel tussen de EU en het VK zo naadloos mogelijk verloopt.

5.3. Non-tarifaire belemmeringen: ondanks het ontbreken van tarieven hebben non-tarifaire belemmeringen (zoals douanecontroles) en verschillen in regelgeving bijgedragen aan een aanzienlijke afname van de bilaterale handelsstromen. Hoe meer het VK en de EU hun regelgeving op elkaar afstemmen, hoe groter het potentieel om deze non-tarifaire belemmeringen aanzienlijk te verminderen.

5.4. Conformiteitsbeoordelingen: door het gebrek aan wederzijdse erkenning tussen de twee systemen worden conformiteitsverklaringen nog ingewikkelder. Met een overeenkomst op dit gebied zou onnodig hertesten worden voorkomen voor alle producten die volgens EU-normen zijn gecertificeerd en op de Britse markt worden gebracht. Hierdoor zouden de nalevingskosten dalen.

Handel in diensten

5.5. De handel in diensten biedt het grootste potentieel voor de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en het VK na de brexit.

5.6. Markttoegang: de handels- en samenwerkingsovereenkomst biedt niet dezelfde mate van toegang voor diensten als voor goederen. Het verlies van paspoortrechten heeft vooral gevolgen gehad voor de financiële dienstensector, waardoor nieuwe regelgevingskaders nodig zijn om grensoverschrijdende diensten te vergemakkelijken. Ook op dit gebied geldt dat hoe meer deze kaders op elkaar zijn afgestemd, hoe groter het potentieel is om de markttoegang te verbeteren.

5.7. E-commerce: de bestaande btw-registratiedrempels in het VK vormen een non-tarifaire belemmering die het voor kmo's in de EU moeilijk maakt om via e-commerce rechtstreeks aan Britse consumenten te verkopen.

5.8. Beroepskwalificaties: er is niet langer sprake van automatische wederzijdse erkenning, waardoor belemmeringen ontstaan voor beroepsbeoefenaren die over de grenzen van de EU en het VK heen willen werken. Deze kwestie moet met voorrang worden aangepakt in elke herziene overeenkomst.

5.9. Financiële diensten: in het memorandum van overeenstemming van 2023 is een kader vastgesteld voor gestructureerde samenwerking op regelgevingsgebied met betrekking tot financiële diensten die momenteel buiten het toepassingsgebied van de handels- en samenwerkingsovereenkomst vallen. Deze mogelijkheid om de samenwerking te versterken wordt niet ten volle benut. De samenwerking moet worden geïntensiveerd, met name in de verzekeringssector.

5.10. Mobiliteit van dienstverleners: de huidige Britse regeling voor visumsponsoring voor werkgevers verhoogt de kosten voor het inhuren van contractdienstverleners uit de EU door in het VK gevestigde entiteiten. Wij dringen aan op hervormingen met het oog op meer mobiliteit en eerlijke concurrentie tussen dienstverleners uit de EU en het VK.

5.11. Vervoersdiensten: hoewel de operationele impact van de nieuwe grensbeheerinstrumenten per vervoerswijze kan verschillen, zijn de grensdoorlaatposten en zeehavens van de EU en het VK bijzonder kwetsbaar voor passagiersconcentratie en operationele problemen. Door middel van grootschalige bewustmakingscampagnes voor passagiers en vervoerders, test- en flexibiliteitsmaatregelen en opleiding en middelen voor het personeel moet ervoor worden gezorgd dat men voorbereid is op de nieuwe instrumenten.

Samenwerking en normen op regelgevingsgebied

5.12. Aangezien de handels- en samenwerkingsovereenkomst de handel tussen de EU en het VK grotendeels vrij van tarieven maakt, is betere samenwerking op het gebied van non-tarifaire belemmeringen de grootste kans om de bilaterale handelsbetrekkingen te verbeteren. De EU en het VK streven weliswaar hun eigen regelgevingsagenda na, maar divergentie kan een bedreiging vormen voor het vrije verkeer van goederen en diensten. Samenwerking op regelgevingsgebied is dan ook van essentieel belang om onbedoelde gevolgen te voorkomen.

5.13. Divergentie: verschillen in regelgevingsnormen hebben geleid tot hogere nalevingskosten voor bedrijven, vooral in sectoren zoals de chemische en farmaceutische industrie.

5.14. Gelijk speelveld: de handels- en samenwerkingsovereenkomst bevat bepalingen om oneerlijke concurrentievoordelen te voorkomen door ervoor te zorgen dat beide partijen gemeenschappelijke normen hanteren op gebieden als arbeidsrechten en milieubescherming. Het is van cruciaal belang om deze bepalingen te controleren en te handhaven, aangezien de handels- en samenwerkingsovereenkomst ook vereist dat het beschermingsniveau dat van kracht was op het moment dat het VK de EU verliet, niet lager mag worden.

5.15. Consumentenrechten: in de handels- en samenwerkingsovereenkomst wordt samenwerking op een aantal gebieden aangemoedigd, maar niet op het gebied van de handhaving van consumentenrechten, die bij de herziening aan bod moet komen. De bepalingen inzake technische handelsbelemmeringen in de handels- en samenwerkingsovereenkomst moeten volledig operationeel worden gemaakt en markttoezichtautoriteiten moeten in staat worden gesteld om consumenten gezamenlijk te beschermen.

Sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS)

5.16. Meer controles en certificering: de EU beschouwt het VK nu als een derde land, waardoor SPS-controles op agrovoedingsproducten nodig zijn om de risico's van bioveiligheid te beperken. Deze verandering heeft geleid tot extra documentatie en inspecties, met vertragingen en hogere kosten voor exporteurs tot gevolg. Het EESC is ermee ingenomen dat tijdens de EU-VK-top is afgesproken om te onderhandelen over een agrovoedingsovereenkomst die gericht is op een aanzienlijke vermindering van de SPS-certificaten en -controles voor verplaatsingen van dieren, dierlijke producten, planten en plantaardige producten. Het pleit voor een snelle afronding van de onderhandelingen. De naleving van het voorzorgsbeginsel blijft een kernwaarde van de EU, en dit komt tot uiting in de in de overeenkomst opgenomen eis om de Britse regelgeving tijdig en dynamisch af te stemmen op de EU-regels.

5.17. Tekorten aan diergeneeskundig personeel: door de toename van de SPS-certificeringsvereisten is de vraag naar dierenartsen gestegen. Het vermogen van het VK om aan deze vraag te voldoen is echter onzeker, deels vanwege het gebrek aan wederzijdse erkenning van veterinaire kwalificaties. Dit belemmert de handelsstromen van de EU naar het VK en zorgt voor aanzienlijke vertragingen bij de levering van zendingen uit de EU in het VK.

5.18. Agrovoedingsnormen: de normen in de EU en het VK voor voedselconsumptie lijken erg op elkaar. Wat de omgang met derde handelspartners betreft, moeten de EU en het VK voorkomen dat de wederzijdse normen en beginselen die in de handels- en samenwerkingsovereenkomst zijn vastgelegd, in het gedrang komen.

Rechten van werknemers

5.19. De herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst moet werknemers aan beide zijden ten goede blijven komen.

5.20. Het EESC is ingenomen met de invoering van de Employment Rights Bill in het VK, die de wederzijdse hoge normen handhaaft. Er is echter opheldering nodig over de status van de voorstellen inzake vergoedingen voor arbeidsrechtbanken, wijzigingen in collectieve raadplegingsrechten (TUPE), het doorbetalen van vakantiedagen en het registreren van werktijden.

5.21. Duizenden werknemers in het VK lopen het risico de toegang te verliezen of hebben de toegang verloren tot transnationale informatie en raadplegingen waar ze in veel gevallen al meer dan twintig jaar recht op hebben. Er bestaat geen wettelijke verplichting om vertegenwoordigers van het VK in EOR's te houden, maar bij de herziening van de handels- en samenwerkingsovereenkomst moet dringend aandacht worden besteed aan de praktische gevolgen. De aanwezigheid van werknemers hangt af van de welwillendheid van het management en aangelegenheden die gevolgen hebben voor het VK en één lidstaat worden niet langer als transnationaal beschouwd, aangezien er geen informatie wordt uitgewisseld of overleg plaatsvindt. Er is geen garantie dat activiteiten in het VK binnen het toepassingsgebied van toekomstige EOR's zullen vallen. Gezien bovengenoemde negatieve gevolgen voor EOR's moedigt het EESC aan om na te gaan hoe de deelname van Britse werknemers aan EOR's kan worden vergemakkelijkt teneinde de sociale dialoog te versterken.

5.22. Het EESC benadrukt ook dat het belangrijk is om verstoring van het leven van werknemers rond de Campo de Gibraltar te voorkomen en ervoor te zorgen dat de rechten van werknemers uit zowel de EU als het VK worden beschermd.

Kansen voor iedereen

5.23. Door het einde van het vrije verkeer zijn zakenreizen, de inzetbaarheid van werknemers en de uitwisseling van onderzoekers, studenten en jongeren bemoeilijkt.

5.24. Tijdelijke opdrachten: de nieuwe regels hebben gevolgen voor sectoren die afhankelijk zijn van kortetermijnmobiliteit en belemmeren de mogelijkheden van alle EU-onderdanen, behalve Ierse onderdanen, om in het VK te werken en te verblijven.

5.25. Beroepsmogelijkheden: het VK heeft zich al opnieuw aangesloten bij de programma's Horizon en Copernicus. Er valt veel voor te zeggen dat het VK zich ook weer aansluit bij Erasmus+, dat ook beroepsopleidingen en leerlingplaatsen ondersteunt. Leerlingplaatsen moeten voldoen aan specifieke criteria inzake kwaliteit, met fatsoenlijke voorwaarden. Wij dringen aan op nieuwe trajecten voor werknemers, onderzoekers, studenten en leerlingen om hun inzetbaarheid te verbeteren.

5.26. Uitwisselingen van jongeren: het is van essentieel belang dat de door Erasmus+ gecreëerde mogelijkheden ten goede komen aan jongeren en werknemers, en niet alleen aan bepaalde sectoren. Het EESC dringt erop aan dat belemmeringen voor jonge werknemers om nieuwe kansen te grijpen, geleidelijk uit de weg worden geruimd.

5.27. Non-discriminatie: in een beperkt aantal bepalingen van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, waaronder de coördinatie van de sociale zekerheid, wordt rekening gehouden met de belangen van personen met een handicap. Iemand met extra behoeften kan zich zeker niet verplaatsen en reizen zonder gegarandeerde hulp. De interoperabiliteit van de systemen van de EU en het VK voor de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus moet worden onderzocht.

Divergentie van de regelgeving

5.28. Er zal onvermijdelijk sprake zijn van divergentie van de wetgeving tussen de EU en het VK, hetzij door inertie, hetzij door wetgevende maatregelen van beide partijen. Derhalve moet de Europese Commissie een speciale eenheid voor de beoordeling van divergentie oprichten om in samenwerking met alle belanghebbenden de divergentie te monitoren.

5.29. Toegang tot geactualiseerde informatie over regelgeving, duidelijkere richtlijnen en rechtstreeks contact met de douaneautoriteiten: een gedeeld portaal, zodat met name kmo's in beide rechtsgebieden kunnen zien welk advies wordt aangeboden, hetgeen ook nuttig zal zijn voor het opbouwen van samenwerking, communicatie en vertrouwen.

5.30. Normen voor dierenwelzijn: als gelijkgestemde partners hebben de EU en het VK een unieke kans om samen te werken op het gebied van dierenwelzijn en plantgezondheid en gezamenlijke uitdagingen aan te gaan zoals de toename van resistentie tegen antimicrobiële stoffen, de verspreiding van zoönosen en het verlies aan biodiversiteit.

5.31. Hoewel in de handels- en samenwerkingsovereenkomst het verband tussen dierenwelzijn en duurzame voedselproductie wordt erkend, zijn er verschillen in de regulerende benaderingen ontstaan. De EU is strengere normen gaan hanteren voor onder meer bestrijdingsmiddelen, terwijl het VK hogere normen voor dierenwelzijn heeft ingevoerd. Deze divergentie bemoeilijkt de naleving voor bedrijven die op beide markten actief zijn.

5.32. Chemische tests: het ontbreken van wederzijdse erkenning voor gegevens over chemische tests kan leiden tot dubbel werk, hogere kosten en mogelijk meer dierproeven in het VK.

Noord-Ierland

5.33. Het protocol heeft gezorgd voor unieke handelsvoorwaarden en de verbintenis om geen afbreuk te doen aan rechten, die gehandhaafd moeten blijven.

5.34. Het Windsor-kader 2023, dat de weg vrijmaakte voor het herstel van de machtsdeling in Noord -Ierland, was bedoeld om een aantal politieke en economische uitdagingen aan te pakken, maar de uitvoering en doeltreffendheid ervan blijven omstreden bij sommige delen van de gemeenschap.

Brussel, 16 juli 2025.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE